

ฝีดาษลิง (Monkeypox) คืออะไร?

โรคไข้ฝีดาษลิง หรือ ไข้ทรพิษลิง (Monkeypox) เกิดจาก ไวรัส Orthopoxvirus ซึ่งอยู่ในกลุ่มเดียวกับกับไวรัสโรคไข้ทรพิษ (Smallpox) โดยพบเชื้อในสัตว์ตระกูลลิง และสัตว์ฟันแทะ เช่น หนู กระรอก กระแต เป็นหลัก โดยค้นพบโรคนี้ครั้งแรกในลิง ซึ่งไปรับเชื้อมาโดยบังเอิญ จึงเป็นที่มาของชื่อโรค “ฝีดาษลิง” โรคฝีดาษลิงแพร่ระบาดอยู่ทั่วไปในทวีปแอฟริกา จนกลายเป็นโรคประจำถิ่น (Endemic disease) ซึ่งพบอัตราการเสียชีวิต ๑-๑๐% ทั้งนี้การเสียชีวิตขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ โดยสายพันธุ์หลักของโรคฝีดาษลิง แบ่งออกเป็น ๒ สายพันธุ์หลัก คือ

- สายพันธุ์ Congo Basin พบอัตราการเสียชีวิต ๑๐%
- สายพันธุ์ West African พบอัตราการเสียชีวิต ๑%

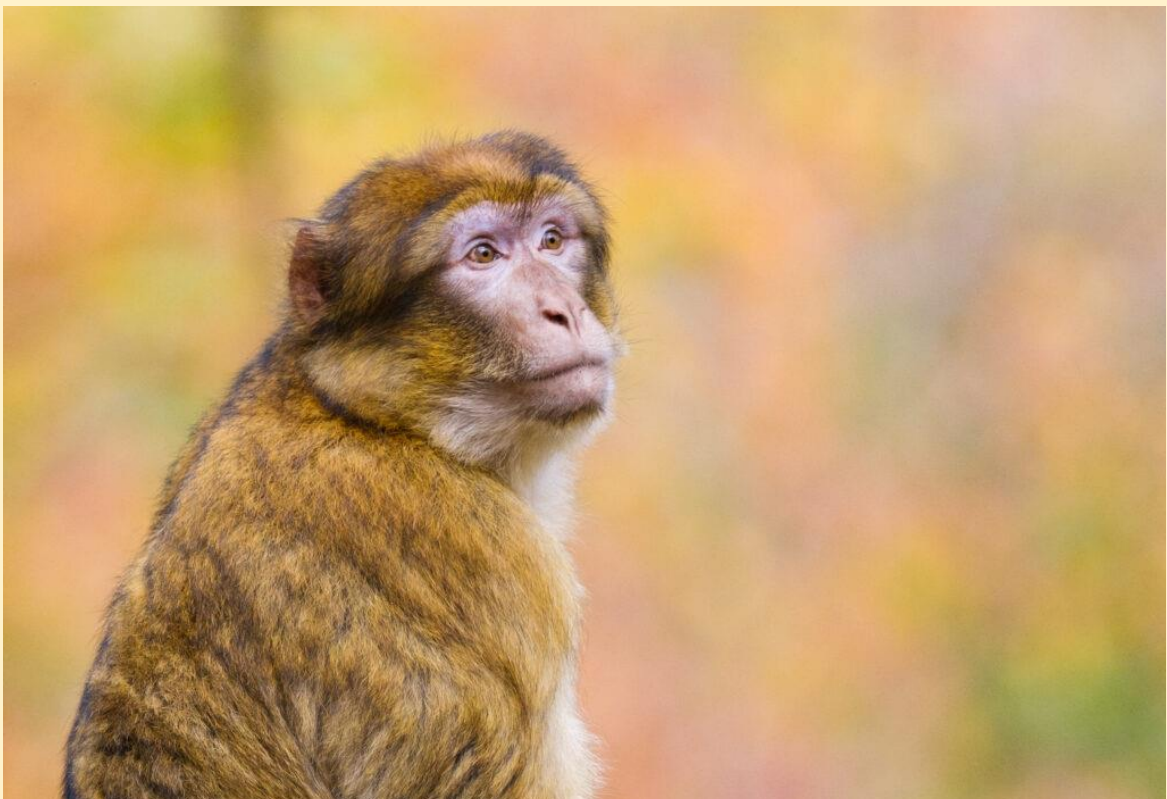
(อ้างอิงจาก: CDC, ๒๐๒๑)

“ฝีดาษลิง” แตกต่างจาก “ไข้ฝีดาษ-ไข้ทรพิษ” อย่างไร?

โรคฝีดาษ หรือไข้ทรพิษ (Smallpox) จัดเป็นกลุ่มโรคไข่ออกผื่น กินระยะเวลานาน ๒-๔ สัปดาห์ เช่นเดียวกับไข้ฝีดาษลิง แม้ว่าจะเป็นไวรัส Orthopoxvirusกลุ่มเดียวกัน แต่จัดเป็นคนละชนิดกัน โดยลักษณะการติดต่อและความรุนแรงของโรคพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เชื้อไวรัสของโรคไข้ทรพิษจะอยู่ในคนเป็นหลัก โดยจะมีการติดต่อจากคนสู่คนเท่านั้น โดยติดต่อผ่านการหายใจ สามารถติดต่อกันง่ายมาก โดยผ่านละอองฝอยเล็กๆ ซึ่งสามารถแพร่กระจายได้อย่างเป็นวงกว้าง โดยพบว่า ผู้ป่วยโรคไข้ทรพิษมีอัตราการเสียชีวิตสูงถึง ๓๐% แตกต่างจากไข้ฝีดาษลิง ที่ติดต่อกันผ่านการสัมผัส (Contact)

มีหลักฐานยืนยันว่า โรคไข้ทรพิษเป็นโรคที่มีการแพร่ระบาดมาอย่างยาวนานมากกว่า ๑,๐๐๐ ปี แต่ปัจจุบันนี้ไม่พบผู้ป่วยโรคไข้ทรพิษ นับตั้งแต่ปี ค.ศ.๒๐๒๓ เป็นต้นมา เนื่องมาจากการฉีดวัคซีนไข้ทรพิษ โดยประเทศไทยได้ยุติการฉีดวัคซีนไข้ทรพิษ ตั้งแต่ปี ๒๐๑๙ ซึ่งปัจจุบัน ได้มีการเก็บตัวอย่างเชื้อไข้ทรพิษ ไว้สำหรับเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น

โรคฝีดาษ

(Smallpox) กับ (Monkeypox)

โรคฝีดาษลิง

ต่างกันอย่างไร ?

	โรคฝีดาษ / ไข้ทรพิษ (Smallpox)	VS	โรคฝีดาษลิง / ไข้ทรพิษลิง (Monkeypox)
เชื้อก่อโรค	เกิดจากไวรัสกลุ่ม Orthopoxvirus		
การติดต่อ	ผ่านระบบทางเดินหายใจที่มีละออง พวยขนาดเล็กติดต่อย่างมาก <ul style="list-style-type: none"> • ติดต่อกับคนสูดคน		ผ่านการสัมผัสใกล้ชิดกับพุตติเดือ (Contact) และผ่านระบบทางเดินหายใจ ที่มีละอองพวยขนาดใหญ่ <ul style="list-style-type: none"> • ติดต่อกับสัตว์สูดคน • ติดต่อกับคนสูดคน
ระยะฟักตัว	7-17 วัน		7-14 วัน
อาการ	<ul style="list-style-type: none"> • มีไข้สูง ปวดศีรษะ • ปวดกล้ามเนื้อ • ปวดหลังรุนแรง • อ่อนเพลียมาก • เจ็บคอ คสึนใส้ อาเจียน • มีผื่นแดงขึ้นทั่วร่างกาย • ผื่นขึ้นที่ใบหน้าและลำตัว		<ul style="list-style-type: none"> • มีไข้ ไข้สูง ปวดศีรษะ • ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ • ปวดหลัง • ปวดกระบอกตา • ต่อม้ำเหลืองโตทั่วร่างกาย • มีผื่น ตุ่มหนอง (หลังจากมีไข้วันที่ 3) • ผื่นขึ้นที่ใบหน้า แขน และขา
สถานการณ์ ปัจจุบัน	ปัจจุบันไม่พบผู้ป่วยโรคนี้แล้ว		พบพุตติเดือมากกว่า 40 ประเทศทั่วโลก

(Monkeypox)

โรคฝีดาษลิง

เกิดจาก ไวรัส *Othopoxvirus* ซึ่งอยู่ในกลุ่มเดียวกับกับไวรัส
โรคไข้ทรพิษ (Smallpox) พบในสัตว์ตระกูลลิง และสัตว์ฟันแทะ

ติดต่อได้จาก

- + สัตว์สู่คน → ผ่านการสัมผัสเลือด สารคัดหลั่ง ตุ่มหนองของสัตว์
- + คนสู่คน → ผ่านการสัมผัส (Contact) กับพุพืดหรืออย่างใกล้ชิด
เช่น การมีเพศสัมพันธ์ สัมผัสสารคัดหลั่ง ฟัน ตุ่มหนอง ของพุพืดเชื้อ

อาการเป็นอย่างไร? ระยะฟักตัว 7-14 วัน

- มีไข้สูง
- ปวดศีรษะ
- ปวดตัว ปวดหลัง
- ต่อมมน้ำเหลืองโต
- มีพื่น ตุ่มหนอง (หลังจากมีไข้ประมาณ 3 วัน)

อาการป่วยจะกินเวลาประมาณ 2-4 สัปดาห์ ส่วนใหญ่สามารถหายจากโรคได้เอง
ในกรณีผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ มีโรคประจำตัว อาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม หรือเสียชีวิตได้ !

01728
www.sikarin.com

ทำความเข้าใจกับโรคฝีดาษลิง เกิดจากอะไร?

โรคฝีดาษลิง หรือไข้ทรพิษลิง (Monkeypox) เกิดจากไวรัส Orthopoxvirus ซึ่งอยู่ในตระกูลเดียวกันกับเชื้อไวรัสโรคฝีดาษ หรือไข้ทรพิษ พบในสัตว์ตระกูลลิงและสัตว์ฟันแทะ ปัจจุบัน ยังไม่มีวิธีการรักษาหรือมีวัคซีนป้องกันโดยเฉพาะ แต่สามารถควบคุมการระบาดได้โดยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคฝีดาษ สามารถช่วยป้องกันได้ ๘๕%

อาการเป็นอย่างไร?

โรคฝีดาษลิง ต่างจากโรคฝีดาษทั่วไป โดยมีอาการที่สังเกตได้ คือ หลังจากสัมผัสเชื้อไปแล้วประมาณ ๑๒ วัน ผู้ป่วยอาจมีอาการแสดง ได้แก่

- **ระยะก่อนออกผื่น (Invasion Phase)**
  - เริ่มด้วยมีไข้ ปวดหัว ปวดตัว ปวดหลัง อ่อนเพลีย และต่อมน้ำเหลืองโต
  - โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาการต่อมน้ำเหลืองโต เป็นอาการที่สังเกตได้ของโรคฝีดาษลิง ซึ่งแตกต่างจากโรคอื่นๆ ที่มีตุ่มน้ำตามมา เช่น โรคอีสุกอีใส (Chickenpox) , โรคหัด (Measles) , โรคฝีดาษ หรือไข้ทรพิษ (Smallpox)
  - อาจมีอาการเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร ท้องเสีย อาเจียน และอาการทางระบบหายใจ เช่น เจ็บคอ ไอ เหนื่อย ได้อีกด้วย
- **ระยะออกผื่น (Skin Eruption Phase)**
  - หลังจากมีไข้ประมาณ ๑-๓ วัน จะเริ่มมีอาการแสดงทางผิวหนัง มีลักษณะตุ่มผื่นขึ้น โดยเป็นตุ่มที่มีรูปแบบการเปลี่ยนแปลงตามลำดับ โดยเริ่มจากรอยแดงจุดๆ เป็นตุ่มนูนแดง ตุ่มน้ำใส ตุ่มน้ำหนอง และจากนั้นจะแห้งออกหรือแตกออกแล้วหลุด เรียงไปตามลำดับ
  - โดยตุ่มมักจะหนาแน่นที่บริเวณใบหน้า และแขนขา มากกว่าที่ร่างกาย
  - ในระยะออกผื่น ผื่นจะกลายเป็นสะเก็ดคลุม แห้งและหลุดออกมา โดยใช้เวลาประมาณ ๒-๔ สัปดาห์
- โดยทั่วไปแล้ว อาการป่วยจะกินเวลาประมาณ ๒-๔ สัปดาห์ ส่วนใหญ่สามารถหายจากโรคเองได้ แต่ในกรณีผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ มีโรคประจำตัว อาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม หรือเสียชีวิตได้

ติดต่อจากคนสู่คนได้ไหม?

โรคฝีดาษลิงสามารถติดต่อจากคนสู่คนได้จากการสัมผัสใกล้ชิด โดยผ่านการสัมผัสทางผิวหนังกับผู้ติดเชื้อโดยตรง หรือสัมผัสวัตถุที่ปนเปื้อนเชื้อไวรัสชนิดนี้

แม้ว่าโรคฝีดาษลิงจะมีโอกาสติดจากคนสู่คนได้น้อย แต่ผู้ป่วยที่ติดเชื้อนี้สามารถเสียชีวิตได้ โดยมีอัตราการเสียชีวิต ๑-๑๐% โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กเล็ก

ฝีดาษลิง ยังไม่เข้าไทย แต่ควรระมัดระวัง

แม้ว่าปัจจุบัน จะยังไม่พบการแพร่ระบาดโรคฝีดาษลิงในประเทศไทย แต่เราควรทำความเข้าใจกับโรคนี้ เพื่อระมัดระวังและป้องกันตนเอง และไม่ตื่นตระหนกหรือวิตกกังวลจนเกินไป สำหรับใครที่ต้องเดินทางไปประเทศสถานที่เสี่ยง อาจมีโอกาสติดเชื้อ และนำเชื้อกลับมายังประเทศไทยได้ อย่าลืมป้องกันตนเอง และติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด และหากต้องเดินทางไปยังประเทศที่พบว่า มีผู้ป่วยโรคฝีดาษลิง ควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังนี้

วิธีการป้องกันโรคฝีดาษลิง

- หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสัตว์ป่วย สัตว์ที่เป็นพาหะโดยเฉพาะลิง และสัตว์ฟันแทะ
- หมั่นล้างมือด้วยสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อยๆ โดยเฉพาะหลังสัมผัสสัตว์ หรือสิ่งของสาธารณะ
- หลีกเลี่ยงการสัมผัสสารคัดหลั่ง บาดแผล เลือด น้ำเหลืองของสัตว์

- ใส่หน้ากากอนามัย เมื่อต้องเดินทางไปยังสถานที่เสี่ยงมีการแพร่ระบาด
- หลีกเลี่ยงการสัมผัสสารคัดหลั่ง แผล ตุ่มหนอง หรือตุ่มน้ำใส จากผู้มีประวัติเสี่ยง หรือสงสัยว่าติดเชื้อ กรณีที่สัมผัสเชื้อไปแล้ว ควรฉีดวัคซีนป้องกันในกรณีที่ยังไม่เกิน ๑๔ วัน

(วัคซีนป้องกันไข้ทรพิษ สามารถช่วยลดความเสี่ยงในการติดเชื้อได้ แต่จะต้องฉีดในกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงติดเชื้อเท่านั้น และยังสามารถรับวัคซีนได้ภายหลังจากการได้รับเชื้อไม่เกิน ๑๔ วัน)

